

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Broj: 02-03-14431/2

Podgorica, 20.01.2015. godine

**MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
- n/r ministra, g-dina Branimira Gvozdenovića -**

Poštovani gospodine Gvozdenović,

Povodom *Predloga pravilnika o granicama izlaganja elektromagnetnim poljima*,
Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na osnovu uvida u tekst Predloga pravilnika i Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i Izvještaj o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, za sprovođenje Pravilnika nije potrebno izdvojiti dodatna finansijska sredstva iz budžeta države.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija daje saglasnost na *Predlog pravilnika o granicama izlaganja elektromagnetnim poljima*.

S poštovanjem,

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ	MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
NAZIV PROPISA	Predlog pravilnika o granicama izlaganja elektromagnetnim poljima

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Odredbama člana 12 Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Službeni list Crne Gore“, br. 56/09, 58/09) uređeno je da izvori elektromagnetnih polja mogu da se koriste samo ako pri njihovoj normalnoj upotrebi stanovništvo i profesionalno izložena lica nijesu izložena zračenju iznad propisanih granica izlaganja elektromagnetnim poljima. Istim članom propisano je da stacionarni izvor elektromagnetnog polja, koji ne ispunjava propisane uslove u pogledu granica izlaganja, mora da se rekonstruiše ili adaptira. Odredbama člana 12 stav 5 propisano je da granice izlaganja elektromagnetnim poljima za stanovništvo i profesionalno izložena lica propisuje Ministarstvo održivog razvoja i turizma, uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za zdravlje i telekomunikacije, odnosno uz saglasnost Ministarstva zdravlja i Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije.
 - Uzrok problema su nepropisane granice izlaganja elektromagnetnim poljima za stanovništvo, profesionalno izložena lica, kao i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.
 - Posljedice problema bi bile nemogućnost korišćenja izvora elektromagnetnih polja koji imaju široku primjenu, praćenja i procjene izlaganja elektromagnetnim poljima, kao i nemogućnost sprovođenja mjera u slučaju povećane izloženosti elektromagnetnim poljima.
 - Ovaj propis ne utiče negativno na ovlašćena stručna lica već im daje propisane granice sa kojima treba da upoređuju rezultate mjerenja. Bez propisanih granica postojao bi rizik povećane izloženosti elektromagnetnim poljima.
 - Ukoliko ovaj propis ne bi bio donijet ne bi mogli da se koriste izvori elektromagnetnog polja a za stanovništvo, profesionalno izložena lica i lica odgovorna za zaštitu od nejonizujućih zračenja ne bi moglo da se radi adekvatni monitoring nejonizujućih zračenja i ne bi se mogle izrađivati procjene rizika za izloženost elektromagnetnim poljima. Takođe se bez ovog propisa ne bi mogli upoređivati rezultati sa referentnim uspostavljenim vrijednostima i na kraju, ne bi se mogle preduzimati, odnosno, sprovoditi mjere u slučaju povećane izloženosti elektromagnetnim poljima.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
 - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.
- Ciljevi koji se postižu predloženim propisom su uspostavljanje, tj. propisivanje granica izlaganja elektromagnetnim poljima.
 - Odredbama Direktive Evropskog Parlamenta i Savjeta 89/391/EEC od 12. juna 1989. o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu, Direktive Evropskog Parlamenta i Savjeta 2013/35 o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u odnosu na izloženost radnika rizicima uzrokovanim fizičkim uticajima (elektromagnetna polja) (dvadeseta

pojedinačna direktiva u smislu člana 16. stav 1. Direktive 89/391/EEZ) i stavljanju van snage Direktive 2004/40/EZ i Preporuke Savjeta 1999/519/EZ o ograničavanju izlaganja šire javnosti elektromagnetnim poljima (0 Hz do 300 GHz) uređene su granične vrijednosti izlaganja elektromagnetnim poljima za profesionalno izložena lica i opštu izloženost. Takođe, za utvrđivanje granica izloženosti elektromagnetnim (EM) poljima za opštu populaciju i područja povećane osjetljivosti u izradi predloga pravilnika koristili smo sljedeće međunarodne dokumente:

- za statička i vremenski promjenljiva magnetna polja frekvencije do 1 Hz: osnovna ograničenja i referentni nivoi u potpunosti preuzeti iz dokumenta ICNIRP Guidelines for limiting exposure to electric fields induced by movement of the human body in a static magnetic field and by time-varying magnetic fields below 1 Hz (iz 2014. godine);
- za EM polja frekvencije između 1 Hz i 100 kHz: osnovna ograničenja u potpunosti preuzeti iz dokumenta ICNIRP Guidelines for limiting exposure to time-varying electric and magnetic fields (1 Hz – 100 kHz) (iz 2010. godine);
- za EM polja frekvencije između 100 kHz i 300 GHz: osnovna ograničenja u potpunosti preuzeta iz dokumenta ICNIRP Guidelines for limiting exposure to time-varying electric, magnetic, and electromagnetic fields (up to 300 GHz) (iz 1999. godine).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (Uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa.)
- Obrazložiti preferiranu opciju?

- Jedini način uređenja ovog pitanja je regulatorna opcija, kroz donošenje propisa kojim se propisuju granice izlaganja elektromagnetnim poljima.
- "Status quo" se za rješenje ovog problema ne može uzeti kao prihvatljiva opcija, jer se na ovaj način obezbjeđuje implementacija Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja, kao i usklađivanje sa pomenutim direktivama.
- Obaveza donošenja propisa utvrđena je članom 12 stav 5 Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja ("Službeni list Crne Gore", br: 35/13).

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
 - Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
 - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Donošenje**
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
 - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Rješenja data u propisu uticaće na: ovlašćena stručna lica u dijelu adaptacije na novine koje propis donosi. Indirektno, propis utiče na sva lica koja dolaze u kontakt sa izvorima elektromagnetnih polja.
- Propis neće izazvati dodatne troškove građanima i privrednim subjektima.
- Donošenje propisa ne iziskuje dodatne troškove privredi.
- Propis ne utiče na stvaranje novih privrednih subjekata.
- U procesu donošenja ovog propisa nisu utvrđene biznis barijere. Takođe, nema opterećenja administrativnog sistema. Važno je istaći da su izradi predloga pravilnika učestvovali svi privredni subjekti i stručna javnost i udruženja u ovoj oblasti što će detaljnije biti napisano u odjeljku 6. Konsultacije zainteresovanih strana.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;

- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za sprovođenje ovog propisa nijesu potrebna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore.
- N/A
- Implementacija propisa ne prouzrokuje međunarodne finansijske obaveze.
- Za sprovođenje ovog propisa nijesu potrebna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore.
- Propis ne podrazumijeva donošenje podzakonskih akata.
- Implementacijom propisa neće se ostvariti prihodi za Budžet Crne Gore.
- Predlog pravilnika o granicama izlaganja elektromagnetnim poljima se dostavlja Ministarstvu finansija radi dobijanja mišljenja na isti.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti.

- U izradi Predloga pravilnika nije korišćena eksterna ekspertiza iz inostranstva.
- Dana 29.07. 2013. godine na osnovu člana 9 Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG“ broj 7/12), Ministarstvo održivog razvoja i turizma uputilo je Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav Radne grupe za izradu Predloga pravilnika o granicama izlaganja elektromagnetnim poljima. Po ovom Javnom pozivu nije se prijavila nijedna nevladina organizacija.
- U izradi Predloga pravilnika učestvovali su predstavnici Agencije za zaštitu životne sredine, Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Sekretarijata za zakonodavstvo, Uprave za inspeksijske poslove, Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstva zdravlja – JZU Dom zdravlja Stari Aerodrom, Elektrotehničkog fakulteta Podgorica i Ministarstva održivog razvoja i turizma. Kako odredbe pravilnika i njegovi prilozi utiču na privredne subjekte bilo je neophodno konsultovati sve subjekte u ovoj oblasti u Crnoj Gori. S tim u vezi Ministarstvo održivog razvoja i turizma je predlog pravilnika poslalo na mišljenje institucijama, organizacijama i udruženjima, na preko 20 adresa. Nakon pristiglih komentara, isti su unijeti u tekst pravilnika, a posebno u priloge (granične vrijednosti) na sastanku radne grupe 3. oktobra tekuće godine, nakon čega smo napravili i komunikaciju sa predstavnicima Sekretarijata za zakonodavstvo. Nakon toga, organizovan je sastanak sa svim privrednim subjektima 17. oktobra u Ministarstvu održivog razvoja i turizma gdje smo ponovo radili na predlogu pravilnika i usaglasili tekst sa svim subjektima. U izradi predloga pravilnika i na sastancima učestvovali su predstavnici Elektroprivrede Crne Gore – EPCG uključujući i predstavnike Elektrodistribucije Podgorica, Crnogorskog elektroprenosnog sistema - CEGS, TELEKOM, TELENOR, MTEL, Radiodifuznog centra RDC, strukovnog udruženja CIGRE, Elektrotehničkog fakulteta, Agencije za zaštitu životne sredine, Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Sekretarijata za zakonodavstvo, Uprave za inspeksijske poslove –glavni elektroenergetski inspektor i ekološka inspekcija, Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstva zdravlja – JZU Dom zdravlja Stari Aerodrom i Ministarstva održivog razvoja i turizma. Nakon izrade usaglašenog teksta sa kojim su zadovoljne sve zainteresovane strane, predlog pravilnika je opet upućen Sekretarijatu za zakonodavstvo, da bi sa njima dodatne komentare usaglasili, nakon čega nam je dostavljeno pozitivno mišljenje. Takođe, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je dobilo i mišljenja od nadležnih ministarstva i institucija.
- Sada kada je tekst sa svima usaglašen preostalo je dobijanje mišljenje od Ministarstva finansija.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
 - Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
 - Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
 - Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
-
- Prepreka za implementaciju propisa nema. Naprotiv, donošenjem propisa obezbjeđuje se jedan od uslova za implementaciju Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja.
 - Mjera koja se preduzima tokom primjene propisa radi ispunjenja ciljeva je korišćenje propisanih vrijednosti granica izlaganja elektromagnetnim poljima.
 - Glavni indikatori su upoređivanje rezultata mjerenja sa propisanim granicama izlaganja elektromagnetnim poljima, kao i mjere koje će se preduzimati ako su granične vrijednosti prekoračene u cilju zaštite od negativnih efekata izlaganja elektromagnetnim poljima.
 - Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog podzakonskog akta vrši Uprava za inspekcijske poslove preko ekološke inspekcije.

Podgorica, 08.12. 2014. godine

Ministar

Branimir Gvozdenović
